

Національний університет
водного господарства
та природокористування

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра спеціальних юридичних дисциплін

07-01-13

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

Лагоднюк О.А.

“ _____ ” _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

СУДОВА БУХГАЛТЕРІЯ

JUDO ACCOUNTING

(шифр і назва навчальної дисципліни)
(name of the discipline)

081 «Право»

спеціальність

081 «Law»

specialt

(шифр і назва спеціальності)

(code and name of the speciality)

Рівне - 2018

Національний університет

Робоча програма навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія» для студентів денної і заочної форм, за спеціальністю 081 «Право», в галузі знань 08 «Право». Рівне: НУВГП, 2018 року, 17с.

Розробник: кандидат юридичних наук, професор кафедри спеціальних юридичних дисциплін Цимбалюк В.І.; асистент кафедри спеціальних юридичних дисциплін Сахнюк В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціальних юридичних дисциплін

Протокол № 6 від «19» срудня 2017 року

Завідувач кафедри

спеціальних юридичних дисциплін _____ проф. Кафарський В.І.

« » _____ 2018 року

Схвалено методичною комісією спеціальності 081 «Право».

Протокол № 3 від «01» лютого 2018 року

Голова _____ проф. Цимбалюк В.І.

« » _____ 2018 року

©Цимбалюк В.І., 2018 рік

©Сахнюк В.В., 2018 рік

©НУВГП, 2018 рік

ВСТУП

Програма нормативної навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Право».

«Судова бухгалтерія» представляє собою спеціальну комплексну економіко-правову дисципліну, яка вивчає закономірності відображення в системі економічної інформації негативних змін в господарській діяльності підприємств, організацій й установ різних форм власності, що спричиняються різними деструктивними факторами, науково обґрунтовує методику застосування спеціальних економічних знань органами дізнання, попереднього слідства та суду у боротьбі зі злочинністю у сфері економіки.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Судова бухгалтерія» є складовою частиною циклу фундаментальних дисциплін для підготовки студентів за спеціальністю «Право». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Теорія держави і права», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Бухгалтерський облік».

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Сучасна юридична практика свідчить, що у професійній компетенції юриста велику роль відіграють знання основ бухгалтерського обліку, економіко-правового аналізу, уміння правильно призначити економіко-бухгалтерські експертизи, документальні ревізії тощо. Виходячи з цього, дисципліна «Судова бухгалтерія» доповнює юридичні знання економічними, дозволяє зв'язати уявлення про економічні та юридичні категорії в одне ціле і на цій основі ефективніше використовувати отримані знання на практиці.

У робочій програмі «Судова бухгалтерія» викладено сутність та наукові погляди на предмет судової бухгалтерії, методи та принципи. Розглянуто основні положення про інвентаризацію, ревізію, податковий контроль та окреслено їх значення для виявлення злочинної діяльності.

Особлива увага приділяється судово-бухгалтерській експертизі, підставам та особливостям її проведення.

Ключові слова: судова бухгалтерія, бухгалтерський облік, інвентаризація, ревізія, судово-бухгалтерська експертиза.

Abstract

Modern legal practice shows that the professional competence of the lawyer plays a big role in knowledge of the fundamentals of accounting, economic and legal analysis, the ability to correctly assign economic and accounting expertise, documentary revisions, etc. On this basis, the discipline "Trial Accounting" complements the legal knowledge of the economy, allows you to link the idea of economic and legal categories in one and on this basis, to better use the knowledge gained in practice. The work program "Trial Accounting" describes the essence and scientific views on the subject of judicial accounting, methods and principles. The main provisions on inventory, audit, tax control and their significance for detecting criminal activity are considered. Particular attention is paid to the forensic accounting expertise, the grounds and peculiarities of its conduct.

Key words: judicial accounting, accounting, inventory, audit, forensic accounting expertise.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 08 «Право»	Нормативна	
	Спеціальність 081 «Право»		
Модулів – 1		Рік підготовки: 4 курс	Рік підготовки: 4 курс
Змістових модулів – 2		Семестр: 8-ий	Семестр: 7-ий
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Лекції – 24 год.	Лекції – 2 год.
Загальна кількість годин – 120		Практичні- 18 год.	Практичні- 10 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5		Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лабораторні - -год.
	Самостійна робота – 78 год.		Самостійна робота – 108 год.
	Індивідуальні - - год.		
	Вид контролю - іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 36% до 64%;

заочної форми навчання – 9 % до 91%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія» є ознайомлення студентів з теоретичними основами бухгалтерського обліку, економічного аналізу підприємств та формування на цій основі практичних навичок, які необхідні для розкриття та розслідування економічних злочинів, а також надання студентам необхідних теоретичних знань з питань проведення судово-бухгалтерських експертиз.

2.2. Завдання курсу:

- ознайомитися з предметом судової бухгалтерії;
- вивчити теоретичні основи господарського обліку;
- навчитися складати баланс та відкривати рахунки бухгалтерського обліку;
- ознайомитися з організацією бухгалтерського обліку на підприємстві;
- застосовувати прийоми і методи встановлення законності й реальності господарських операцій;
- характеризувати документи фінансової й податкової звітності.

2.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент *повинен*:

знати: особливості здійснення господарського обліку на підприємствах, вимоги до первинних бухгалтерських документів та типові механізми підроблення документальної, облікової й економічної інформації, як специфічних проявів ознак злочинів; підстави та порядок проведення інвентаризації та ревізії на вимогу правоохоронних органів; види та особливості проведення податкового контролю та аудиторського контролю; форми використання спеціальних знань під час проведення контрольних, перевірочних, слідчих та судових дій;

вміти: використовувати дані аналітичного обліку для виявлення економічних невідповідностей у господарських операціях; кваліфіковано призначати й організувати проведення інвентаризацій, документальних ревізій, судово-економічних експертиз і всебічно оцінювати їх результати для наступного використання як доказів; виділяти на основі вихідної інформації ключові бухгалтерські документи, які вимагають першочергової перевірки; використовувати методи документальної й фактичної перевірок у різних ситуаціях діяльності по виявленню й розслідуванню злочинів.

Модуль I.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Теоретичні основи судової бухгалтерії

1. Судова бухгалтерія як наука, галузь знань та навчальна дисципліна.
2. Предмет та метод судової бухгалтерії.
3. Завдання й структура навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія».
4. Співвідношення судової бухгалтерії з юридичними та економічними дисциплінами.
5. Історія становлення судової бухгалтерії і бухгалтерського обліку.
6. Значення вивчення судової бухгалтерії студентами-правниками.

Тема 2. Особливості ведення господарського обліку на підприємстві

1. Поняття та сутність господарського обліку
2. Види господарського обліку та нормативна база їх регулювання.
3. Бухгалтерський облік в системі господарського обліку: мета завдання та принципи.
4. Організація та ведення бухгалтерського обліку в господарських організаціях
5. Державне регулювання бухгалтерського обліку.

Тема 3. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку

1. Предмет бухгалтерського обліку, господарські засоби та джерела їх формування.
2. Методи бухгалтерського обліку.
3. Бухгалтерський баланс в господарській діяльності.
4. Особливості побудови бухгалтерського балансу. Зміни в бухгалтерському балансі, зумовлені господарськими операціями.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис.

1. Бухгалтерські рахунки: поняття і види.
2. Призначення та будова рахунків бухгалтерського обліку.
3. Подвійний запис, його суть і значення.
4. Синтетичні та аналітичні рахунки, їх взаємозв'язок.
5. План рахунків бухгалтерського обліку.

Тема 5. Бухгалтерські документи та їх використання під час розслідування та розкриття злочинів.

1. Поняття та сутність документування.

2. Поняття «бухгалтерський документ» та підстави класифікації бухгалтерських документів.

3. Обов'язкові реквізити бухгалтерських документів. Вимоги до їх оформлення.
4. Методи дослідження бухгалтерських документів.
5. Підстави і порядок вилучення бухгалтерських документів правоохоронними органами.

Тема 6. Інвентаризація

1. Поняття та види інвентаризації
2. Основні вимоги до проведення інвентаризації. Порядок здійснення інвентаризації.
3. Основні документи процесу інвентаризації.
4. Проведення інвентаризації на вимогу контролюючих органів.
5. Використання матеріалів інвентаризації правоохоронними органами.

Тема 7. Ревізія

1. Поняття та види ревізії.
2. Особливості організації та проведення ревізії. Суб'єкти проведення ревізії.
3. Документальне оформлення проведення ревізії.
4. Особливості проведення ревізії на вимогу правоохоронних органів.

Тема 8. Податковий контроль. Аудит як форма недержавного контролю.

1. Поняття податкового контролю. Вимоги до проведення податкового контролю в Україні.
2. Види податкового контролю.
3. Характеристика податкових перевірок (камеральна, документальна, фактична).
4. Аудит як форма недержавного контролю. Класифікація аудиту. Поняття і структура аудиторського висновку. Джерела аудиторських доказів.
5. Використання даних податкового та аудиторського контролю під час розслідування злочинів.

Змістовний модуль 2.

Тема 9. Участь спеціаліста-бухгалтера у кримінальному процесі

1. Поняття «спеціальних бухгалтерських знань».
2. Види організаційних форм використання спеціальних бухгалтерських знань
3. Консультативно-довідкова діяльність спеціаліста-бухгалтера: поняття і види.

4. Правові й фактичні підстави участі спеціаліста-бухгалтера в слідчих діях.

Тема 10. Судово-бухгалтерська експертиза, її види та завдання

1. Поняття судових експертиз. Класифікація судових експертиз.
2. Сутність судово-бухгалтерської експертизи та її зв'язок з практикою бухгалтерського обліку.
3. Завдання судово-бухгалтерської експертизи.
4. Історія розвитку судово-бухгалтерської експертизи.

Тема 11. Предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи.

1. Поняття предмета та об'єкта судово-бухгалтерської експертизи.
2. Методи та прийоми проведення судово-бухгалтерської експертизи.

Тема 12. Організаційні та інформаційні основи проведення судово-бухгалтерських експертиз

1. Організаційне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи.
2. Стадії проведення судово-бухгалтерської експертизи.
3. Основні кваліфікаційні вимоги до судових експертів.
4. Порядок призначення судово-бухгалтерських експертиз
5. Права, обов'язки та відповідальність судового експерта
6. Зміст та структура висновку експерта та його оцінка судовими органами.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього го	у тому числі					усього го	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
<i>Змістовий модуль 1.</i>													
Тема 1. Теоретичні основи судової бухгалтерії	10	2	1			7	11	2					9
Тема 2. Особливості ведення господарського обліку на підприємстві	10	2	1			7	11		2				9
Тема 3. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку	10	2	2			6	11		2				9
Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис.	10	2	2			6	9						9
Тема 5. Бухгалтерські документи та їх використання під час розслідування та розкриття злочинів.	10	2	1			7	9						9

Тема 6. Інвентаризація	10	2	2			6	10		1			9
Тема 7. Ревізія	10	2	1			6	10		1			9
Тема 8. Податковий контроль. Аудит як форма недержавного контролю.	10	2	2			6	9					9
Разом змістовий модуль 1.	80	16	12			52	80	2	6			72
Змістовий модуль 2												
Тема 9. Участь спеціаліста-бухгалтера в кримінальному процесі	10	2	2			6	10		1			9
Тема 10. Судово-бухгалтерська експертиза, її види та завдання	10	2	2			6	10		1			9
Тема 11. Предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи.	10	2	1			7	10		1			9
Тема 12. Організаційні та інформаційні основи проведення судово	10	2	1			7	10		1			
Разом змістовий модуль 2.	40	8	5			26	40		4			36
Всього годин	120	25	18			78	120	2	10			108

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретичні основи судової бухгалтерії	1	1
2.	Тема 2. Особливості ведення господарського обліку на підприємстві	1	
3.	Тема 3. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку	2	2
4.	Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис.	2	2
5.	Тема 5. Бухгалтерські документи та їх використання під час розслідування та розкриття злочинів.	1	
6.	Тема 6. Інвентаризація	2	
7.	Тема 7. Ревізія	1	1
8.	Тема 8. Податковий контроль. Аудит як форма недержавного контролю.	2	1
9.	Тема 9. Участь спеціаліста-бухгалтера в кримінальному процесі	2	1
10.	Тема 10. Судово-бухгалтерська експертиза, її види та завдання	2	1
11.	Тема 11. Предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи.	1	1
12.	Тема 12. Організаційні та інформаційні основи проведення судово	1	1
	Всього	18	10

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретичні основи судової бухгалтерії	7	9
2.	Тема 2. Особливості ведення господарського обліку	7	9

	на підприємстві		
3.	Тема 3. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку	6	9
4.	Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис.	6	9
5.	Тема 5. Бухгалтерські документи та їх використання під час розслідування та розкриття злочинів.	7	9
6.	Тема 6. Інвентаризація	6	9
7.	Тема 7. Ревізія	6	9
8.	Тема 8. Податковий контроль. Аудит як форма недержавного контролю.	6	9
9.	Тема 9. Участь спеціаліста-бухгалтера в кримінальному процесі	6	9
10.	Тема 10. Судово-бухгалтерська експертиза, її види та завдання	6	9
11.	Тема 11. Предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи.	7	9
12.	Тема 12. Організаційні та інформаційні основи проведення судово	7	9
	Всього	78	108

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Науковими та методичними основами викладання дисципліни «Судова бухгалтерія» є системний підхід. Методологія вивчення дисципліни і оцінювання знань слухачів заснована на індивідуально-диференційованому навчанні.

Контроль за рівнем засвоєнням знань здійснюється шляхом застосування різних форм опитування, написання контрольних робіт на семінарських заняттях, проведення модульного контролю, складання іспит.

При виставленні оцінок (балів) враховуються, насамперед, знання, розуміння й уміння аналізувати конкретні ідеї.

Під час вивчення дисципліни буде проводитись:

Основними методами навчання є:

1. лекції;
2. практичні завдання;
3. наукова робота;
4. самостійна робота;
5. тренінги;
6. ситуаційні завдання.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

1. аналіз усних відповідей;
2. виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота												Екзамен	Всього
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100
60													

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національної шкалою
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	задовільно
60-63	
35-59	незадовільно з можливістю повторного

0-34	складання
	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

Методичні вказівки та завдання до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» студентами спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/3219/>

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Волкова І. А. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. А. Волкова — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 84 с.
2. Дондик Н.Я., Дондик Г.П. Судова бухгалтерія. Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 208 с.
3. Левченко Н. М. Судово-бухгалтерська експертиза розрахунків за виплатами працівникам / Н. М. Левченко, К. В. Авраменко // Сталій розвиток економіки. - 2015. - № 3. - С. 198-205. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2015_3_30.
- Бугай Н. Судово-бухгалтерська експертиза як складова економічного контролю: сьогодення та майбутнє / Н. Бугай // Соціально-економічні проблеми і держава. - 2014. - Вип. 2. - С. 62-70. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sepid_2014_2_9.
4. Мельник М.І., Лещух І.В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності : монографія / М.І. Мельник, І.В. Лещух. – Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», 2015. – 330 с.
5. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік [текст] : навч. посіб. / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 688 с.
6. Судова бухгалтерія: підруч. / В. М. Глібко, О. П. Бушан. – Х.: Право, 2011. – 192с.
7. Шарманська В. М. Судова бухгалтерія: навч. посіб. / В. М. Шарманська С. О. Шарманська, І. В. Головка. – К.: Центр навч. л-ри, 2008. – 454 с.

Допоміжна:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. - - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

2. Положення про Державну фінансову інспекцію України, затв. Указом Президента України від 23.04.2011 р. № 499/2011 р. [Електронний ресурс]. - - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/499/2011.

3. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань затверджене Міністерством фінансів України від 02.09.2014 № 879 [Електронний ресурс]. - - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

4. Порядок проведення ревізій Державною фінансовою інспекцією України та її територіальними органами в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях, що провадять діяльність, пов'язану з державною таємницею [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 10.04.2012 р., № 446. - - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/z0636-12.

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України № 40 від 16.07.1999 р., - - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/3332-17

6. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні [Електрон. ресурс]: Закон України № 2939-XII від 21.06.1993 р. - - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.

7. Про судову експертизу [Електронний ресурс]: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII - - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>

Електронний репозиторій НУВГП

Зінкевич, О. В. та Левицька, С. О. та Мосійчук, М. М. та Нагавичко, І. П. та Немкович, О. Б. (2006) *Бухгалтерський облік*. НУВГП, Рівне, Україна. - - Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2042/>

Інформаційні ресурси

1. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» [електронний ресурс] / <http://www.chitalca.html>.

2. Ужва А.М., Ротару Т.В. Проведення судово-бухгалтерської експертизи як складової економічного контролю [Електронний ресурс] / А.М. Ужва, Т.В. Ротару // *Фінанси, облік, банки*. - 2014. - № 1 (20). - С. 264-269. - - Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...PDF/...pdf

Національний університет
водного господарства
та природокористування

3. Волкова І. А. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. А. Волкова — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 84 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/39-Sud_buh_Eksper-Volkova.pdf

Національний університет
водного господарства
та природокористування